

RIS 9905

Bijlage 3: Hoofdpijnen uit de Miljoenennota 2021 en de effecten voor de gemeente Emmen

Economie

- De begroting van EZK komt niet tegemoet aan de door VNG geuite wens voor implementatieondersteuning voor 5G;
- Er komt € 10 miljoen structureel voor investeringen in sleuteltechnologie voor artificial intelligence (maar er is geen directe relatie met gemeenten);
- Er wordt een nationale scale-up faciliteit ingericht, met behulp van Europese middelen en bijdragen van private investeerders. Ook wordt uitgewerkt hoe startups en scale-ups lokaal beter gesteund kunnen worden. Voor het bedrijfsleven wordt ook gebruik gemaakt van Europese middelen voor cofinanciering bij nationale programma's.
- Gemeenten kunnen plannen uitwerken hoe met behulp van Rijksbijdrage bedrijventerreinen en winkelcentra te herstructureren. Voor het bedrijvenpakket is € 388 miljoen in 2021 beschikbaar gesteld.

Voor Emmen: We zien het belang van technologische innovatie in en rondom onze industrie, zodat onze economie concurrerend blijft en verder kan groeien. Daarom is het belangrijk dat ons bedrijfsleven gebruik blijft maken van de mogelijkheden om technologische innovatie te financieren.

De ondersteuning voor start-ups is relevant en kan aangesloten worden op Growing Emmen. Het Emmense bedrijfsleven is rijk aan MKB-bedrijven en er zit kans in om potentiële scale-ups te faciliteren in het opschalen.

Het herstructureren van winkelcentra en bedrijventerreinen is een thema waar wij als gemeente in het verleden op hebben ingezet en wat nog steeds een actueel thema is. De middelen die door het kabinet zijn vrijgemaakt voor herstructurering zijn onder de juiste voorwaarden ook relevant voor Emmen.

GroEIFonds

Investeringen uit het Nationaal Groeifonds (€ 20 miljard voor vijf jaar) richten zich op: (1) kennisontwikkeling, (2) research & development en innovatie en (3) infrastructuur. De minimale projectomvang is € 30 miljoen.

In Emmen zijn er projecten die voldoen aan de criteria van dit Nationaal Groeifonds, wij zijn momenteel aan het verkennen welke projecten wij gaan voordragen. Een voorbeeld van een dergelijk project is GZI Next.

Interbestuurlijke Samenwerking

BZK wil samenwerken aan één slagvaardige overheid. Het stelt decentrale overheden in staat goed in te spelen op maatschappelijke opgaven, passend bij hun eigen bestuur, cultuur en regio. Vraagstukken die daarbij spelen zijn onder andere: passende bestuurlijke schaal, regionale samenwerking en goede interbestuurlijke en financiële verhoudingen. In gevallen waarin een actieve inzet van de kant van de Rijksoverheid onmisbaar is, nemen het ministerie deel in een aantal gebiedsgerichte interbestuurlijke partnerschappen.

Voor Emmen: We zien dat interbestuurlijke en regionale samenwerking nodig is om goed in te kunnen spelen op maatschappelijke opgaven. Samen met de 4 grote steden in Noord-Nederland en de 3 noordelijke provincies werken we aan een steviger inzet van het Noorden voor de opgaven die er op landelijk niveau liggen. We gebruiken naast de al genoemde samenwerkingsverbanden ook onze netwerken zoals de G40, de 100.000+ gemeenten, de VDG, en de VNG om aangehaakt te blijven en invloed uit te oefenen op Rijksbeleid en Europees beleid. We onderschrijven dat goede interbestuurlijke en financiële verhoudingen essentieel zijn om als één slagvaardige overheid maatschappelijke vraagstukken op te kunnen pakken. Via de VDG, VNG en de G40 zijn wij continu met het Rijk hierover in gesprek.

Openbare Orde

Onder regie van BZK wordt in 2021 de *Agenda Burgemeester* uitgevoerd. In dat kader meldt J&V dat de OOV-portefeuille van burgemeesters tegen het licht wordt gehouden.

Voor Emmen: De OOV-portefeuille bestaat al langere tijd niet meer alleen uit klassieke handhaving van de openbare orde en crisisbeheersing. Zorg, leefbaarheid, veiligheid en de bestuurlijke aanpak van ondermijning en georganiseerde criminaliteit zijn inmiddels onderdeel van de OOV-portefeuille. De veranderde invulling van taken hangt samen met de stevigere rol die van gemeenten gevraagd wordt. Er moet continue aandacht zijn voor toerusting van het lokaal bestuur om die stevigere rol te vervullen (is overigens niet specifiek voor Emmen)

Ondermijning

Het kabinet investeert in de aanpak van ondermijnende criminaliteit en in de capaciteit van justitieketens. In 2020 is er € 110 miljoen beschikbaar, dat wordt in 2021 € 141 miljoen en vanaf 2022 € 150 miljoen structureel. Uit deze gelden is er in 2021 € 15 miljoen en 2022 € 10 miljoen incidenteel geld beschikbaar voor de lokale en regionale aanpak.

Voor Emmen: We zien dat ondermijnende criminaliteit in heel Nederland speelt, maar ook nadrukkelijk in Drenthe steeds zichtbaarder wordt. De steeds zichtbaarder wordende ernst en omvang van de problematiek onderstreept het belang van een gezamenlijke koers en focus op de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit. Incidenteel zijn er middelen beschikbaar voor lokale en regionale aanpak. Structurele financiering is er voor een langdurige, brede, integrale en preventieve aanpak, gericht op ondermijning in bepaalde kwetsbare wijken, buurten en (landelijke) gebieden.

Wonen

- Het Rijk grijpt actiever in door voor de woningbouwimpuls extra middelen in te zetten en middelen naar voren te halen. Nieuw is dat in 2021 € 450 miljoen voor de woningbouwimpuls beschikbaar is, de planning was € 250 miljoen. Dit geld gaat naar de gemeenten.
- Er wordt € 20 miljoen ingezet in 2021 voor flexpools, waardoor er flexibele inzet van capaciteit beschikbaar is voor gemeenten voor ondersteuning in de voorfase van de woningbouw

Voor Emmen: inzetten op BO Wonen, aangeven wat de mogelijkheden van Emmen zijn om bij te dragen aan de opgaven op nationaal niveau. Voorbeeld: Delftlanden uit de kast halen en met de positieve balans bijdragen aan de transformatie van de bestaande woningvoorraad. Voorwaarde: BZK ondersteunt de groei van de bevolking door sociaal economische structuurversterking en goede bereikbaarheid.

Ruimtelijke Ordening

- Het Rijk wil de regie op ruimtelijke inrichting terugnemen van gemeenten en provincies. Dat heeft gevolgen voor o.a. wonen, bouwen, windmolenlocaties etc. Dit onderwerp valt gedeeltelijk onder BZK en gedeeltelijk onder I&W.
- Met de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) wil het Rijk het voortouw nemen in de ruimtelijke ontwikkeling en aangeven hoe alle ambities de leefomgeving kunnen inrichten. In 2021 start BZK met de uitvoering van de NOVI. Daarvoor bouwt het departement in samenwerking de bestaande gebiedsagenda's uit tot bredere Omgevingsagenda's voor alle landsdelen.

Emmen is goed aangehaakt bij de uitwerking van de NOVI Omgevingsagenda Noord waar de gezamenlijke agenda's worden bepaald. Via de NG4 wordt ingezet op een gezamenlijke thematische inzet van de steden in dit traject.

Mobiliteit & Infrastructuur

- Het kabinet versnelt verschillende maatregelen van de ministeries van IenW en BZK ter waarde van circa € 1,5 miljard op het gebied van bijvoorbeeld onderhoud aan het spoor en (water)wegen en de veiligheid van (fiets)verkeer.
- Voor de uitvoering van de ambities uit het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 is vanaf 2020 tot 2030 een extra investeringsimpuls van € 500 miljoen beschikbaar voor een rijksbijdrage van maximaal 50% voor maatregelen die de verkeersveiligheid vergroten (cofinanciering). Deze middelen worden ingezet voor projecten van medeoverheden om de meest verkeersonveilige locaties en grootste risico's op het onderliggend wegennet aan te pakken. In 2021 wordt het Landelijk Actieplan Verkeersveiligheid 2022-2024 opgesteld als opvolger van het huidige plan.
- In 2021 zal I&W het resultaat van de ambitie om 200.000 extra mensen op de fiets te krijgen voor woon-werkverkeer presenteren. Dan is duidelijk welke voorstellen voor snelfietsroutes en

fietsenstallingen uitgewerkt en ingediend zijn voor cofinanciering in het kader van de € 100 miljoen investering uit het regeerakkoord en de € 75 miljoen voor fietsenstallingen uit het Klimaatakkoord-Fietsen.

- I&W werkt zijn inzet op smart mobility (data gedreven mobiliteitsbeleid) verder uit.

Emmen is goed aangehaakt bij de uitwerking van de NOVI Omgevingsagenda Noord waar de gezamenlijke agenda's worden bepaald. Via de NG4 wordt ingezet op een gezamenlijke thematische inzet van de steden in dit traject. Daarnaast gebruik maken van de reguliere kanalen zoals BO MIRT / BO Leefomgeving en de investeringsagenda van de Provincie Drenthe.

Milieu

- In 2021 wil het ministerie via een geleidelijk en zorgvuldig proces in 30 tot 40 steden in Nederland zero-emissie stadslogistiek invoeren. Decentrale overheden en OV-autoriteiten gaan door met de uitrol en opschaling van zero-emissie OV-bussen, doelgroepenvervoer en reinigingsvoertuigen.
- De ambities op het gebied van circulaire economie zijn vaag. De doelstellingen zijn er wel, maar vaag omschreven, ook al omdat er geen budgetten voor zijn aangewezen.

Emmen heeft geen zero emissie ambitie.

Klimaat

- We zien nog geen extra middelen van het Rijk om de ambities uit het Klimaatakkoord, voor zover die liggen bij decentrale overheden, uit te kunnen voeren.
- Het Rijk steekt geld in de eigen opgave, zoals verduurzamen eigen vastgoed. Maar inzet voor ander vastgoed is zeer beperkt. Een voorbeeld zijn scholen.
- De enige meerjarige regeling voor burgers/bedrijven is de SEH-subsidieregeling voor het eigen huis. Dat is erg beperkt gelet op de opgave. Zo is bijvoorbeeld de Subsidie Aardgasvrije Koop maar € 10 miljoen voor één jaar (maar die regeling zou moeten matchen met de regeling Aardgasvrije Huur van € 200 miljoen).
- Er wordt bevestigd dat het initiatief voor de energie-hoofdinfrastructuren grotendeels ligt bij de decentrale overheden door de koppeling met de Regionale Energie Strategieën (RES). Het Programma Energie Hoofdinfrastructuren wordt dus gevoed door de decentrale overheden.
- Er wordt € 4,5 miljard gereserveerd voor CO₂-besparing maar dat bedrag is volledig voor het bedrijfsleven en niet voor gemeenten.
- Het ministerie stimuleert in 2021 dat digitale participatie en besluitvorming in steeds meer gemeenten wordt ingezet, waaronder de opgave van de energietransitie. Er is € 12,5 miljoen overgeheveld naar de begroting van BZK voor de RES. Het geld wordt onder meer ingezet voor een expertpool om regio's vanuit centraal ontwikkelde kennis en vaardigheden te ondersteunen en het bevorderen van participatie van bewoners. Het Rijk ondersteunt met innovatie, financiering, samenwerking en regelgeving dat de benodigde laadinfrastructuur en de toegankelijkheid daarvan verder worden uitgerold.
- Het ministerie heeft € 12,5 miljoen gereserveerd in 2021 voor de derde tranche regiodeals.

Emmen participeert in zowel de RES als de Warmtetransitie.

SZW

- Er komt een scenariostudie naar brede kindvoorzieningen, inclusief evaluatie kinderopvang.
- Op de begroting van het Ministerie van SZW zijn diverse reserveringen getroffen om flankerend beleid te starten dan wel in gang te kunnen zetten. Het betreft maatregelen op het gebied van begeleiding van werk(loosheid) naar werk, aanpak van jeugdwerkloosheid, (om)scholing en ontwikkeling en het tegengaan van armoede en problematische schulden. In totaal gaat het om een bedrag van circa € 1,4 miljard voor de periode 2020-2022. Onderstaande tabel komt uit een toelichtende brief van SZW. De opbouw van de € 1,4 miljard (exact € 1.385 miljoen) is hierin weergegeven.

| in € mln. | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | Cum. |
|---|------------|------------|------------|-----------|-----------|--------------|
| Totaal aanvullend sociaal pakket | 149 | 714 | 392 | 88 | 42 | 1.385 |
| 1. Intensieve ondersteuning en begeleiding naar nieuw werk | 104 | 351 | 228 | 0 | 0 | 683 |
| Re-integratiebudget gemeenten | 40 | 90 | 140 | - | - | 270 |
| Additionele impuls re-integratiebudget gem. | - | 50 | - | - | - | 50 |
| Werkgeversdienstverlening UWV | - | 11 | - | - | - | 11 |
| Regionale mobiliteitsteams en extra crisisdienstverlening regio | 11 | 109 | 75 | - | - | 195 |
| Praktijkleren in het mbo | - | 63 | - | - | - | 63 |
| Tijdelijke impuls re-integratie banenafpraak | 2 | 21 | 13 | - | - | 36 |
| Ondersteuningstrajecten zelfstandigen | 1 | 6,5 | - | - | - | 7,5 |
| Tegemoetkoming SW-bedrijven | 50 | - | - | - | - | 50 |
| 2. Scholing en ontwikkeling voor behoud van werk | 0 | 181 | 18 | 0 | 0 | 199 |
| NL leert door: ontwikkeladviezen | - | 30 | - | - | - | 30 |
| NL leert door: scholing | - | 21 | 9 | - | - | 30 |
| Werkgeverssubsidie intersectorale scholing | - | 37,5 | - | - | - | 38 |
| Werkgeverssubsidie basisvaardigheden | - | 6 | - | - | - | 6 |
| NL leert door: scholing via samenwerkingsverbanden | - | 62,5 | 9 | - | - | 72 |
| Scholingsbudget WW | - | 23,5 | - | - | - | 24 |
| 3. Bestrijding van jeugdwerkloosheid | 13 | 104 | 100 | 88 | 42 | 346 |
| Begeleiding door scholen en gemeenten | 9 | 70 | - | - | - | 79 |
| Regionale aanpak | 3,5 | 0,5 | - | - | - | 4 |
| Reservering langere verblijfsduur onderwijs | - | 33 | 100 | 88 | 42 | 263 |
| 4. Aanpak van armoede en problematische schulden | 23 | 78 | 45 | 0 | 0 | 146 |
| Gemeentelijk schuldenbeleid | 15 | 30 | 30 | - | - | 75 |
| Bijzondere bijstand | 5 | 10 | 15 | - | - | 30 |
| Versnellen brede schuldenaanpak | 3 | 8 | - | - | - | 11 |
| Waarborgfonds | - | 30 | - | - | - | 30 |
| 5. Diversen | 9 | 2 | 1 | 0 | 0 | 12 |

- Een deel van dit flankerend beleid zal worden uitgevoerd door gemeenten. Daarom komt er onder andere in 2020 € 40 miljoen en in 2021 € 90 miljoen beschikbaar voor de dienstverlening aan bijstands-gerechtigden (re-integratie) door gemeenten, met nog eens € 50 miljoen extra in 2021. Er is in 2020 € 15 miljoen en in 2021 € 30 miljoen beschikbaar voor het gemeentelijk schuldenbeleid. Ook is een bedrag beschikbaar voor bijzondere bijstand ad € 5 miljoen in 2020 en € 10 miljoen in 2021. Tevens is € 30 miljoen gereserveerd voor het oprichten van een Waarborgfonds om problematische schulden sneller te kunnen afwickelen. Ook komen er middelen beschikbaar voor bestrijden jeugdwerkloosheid.
- Voor (een deel van) de middelen wordt nog onderzocht hoe deze middelen zo goed mogelijk tot uitkering kunnen worden gebracht. Hierover volgt naar verwachting bij de decembercirculaire 2020 meer informatie.

Voor Emmen: bij de decembercirculaire 2020 wordt duidelijk wat de bedragen zijn die wij ontvangen in het kader van het flankerend beleid. Ons relatief aandeel in het gemeentefonds breed ligt rond de 0,65%. Voor budgetten die sec betrekking hebben op het sociaal domein zal ons relatief aandeel hoger liggen.